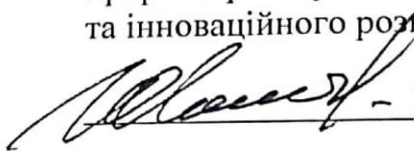

Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка
Кафедра оперної підготовки

”ПОГОДЖУЮ”

Гарант освітньо-наукової програми,
проректор з науково-педагогічної діяльності
та інноваційного розвитку, професор

 Ю. СОКОЛОВСЬКИЙ

25 червня 2021 року

”ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи, професор

М. КУШНІР

25 червня 2021 року

”ПОГОДЖУЮ”

Декан факультету музикознавства,
композиції, вокалу та диригування, доцент

 Я. ОЛЕКСІВ

25 червня 2021 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Основи красномовства»**

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Ступінь вищої освіти	Магістр
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	025 Музичне мистецтво
Освітньо-наукова програма	Музичне мистецтво
Профілізація	Всі профілізації
Статус	Вибіркова компонента освітньої програми циклу дисциплін вільного вибору студента (ВК1.15)
Загальний обсяг	3 кредитів ЄКТС (90 годин)
Форма підсумкового контролю	Залік (4)
Термін викладання	3-4 семестри
Факультет	Всі факультети
Форма навчання	Денна, заочна

Робоча програма навчальної дисципліни «Основи красномовства» з галузі знань 02 Культура і мистецтво зі спеціальності 025 Музичне мистецтво оновлена відповідно до освітньо-наукової програми «Музичне мистецтво» другого (магістерського) рівня вищої освіти, затвердженої Вченою Радою ЛНМА імені М. В. Лисенка «26» травня 2021 року (Протокол № 1)

Розробник:

Козак Богдан Миколайович – професор кафедри оперної підготовки

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри оперної підготовки
21 червня 2021 р., протокол № 6

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Підготовка високопрофесійних фахівців, які володіють навичками дослідницької, творчої та педагогічної діяльності у сфері музичного мистецтва. Метою вивчення нормативної дисципліни «Основи красномовства» є ознайомити студентів з нормами усного літературного мовлення української мови, орфоепічними та акцентуаційними правилами вимови; засобами милозвучності та евфонії української мови, підвищити загальний рівень культури мовлення та спілкування. Цілі вивчення дисципліни сформувані у студентів чітке розуміння основних мовних норм літературної української мови; ознайомити студентів із орфоепічними та акцентуаційними нормами сучасної української літературної мови; добитися розуміння відмінностей між літературною і діалектною вимовою; навчити шукати потрібну інформацію у словниках і довідниках різного типу.

Мета і завдання дисципліни: привити студентам навички правильної української літературної фонетичної вимови та її застосування у співі; ознайомити студентів з фонетичною транскрипцією та умінням користуватися нею у практичній роботі над вокальними творами.

Практичні заняття з дисципліни «основи красномовства» мають на меті виправити неправильну вимову студента у виконанні вокальних творів (на вибір). Прослуховування і виправлення помилок відбувається під час занять в індивідуальному порядку. У такий спосіб здійснюється контроль над матеріалом, що вивчається теоретично і практичне його засвоєння під час виконання твору.

2. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКИМИ ПОВИНЕН ОВОЛОДІТИ ЗДОБУВАЧ

2.1 Загальні компетентності	
ЗК 2	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК 3	Здатність використовувати інформаційні та комунікативні технології.
ЗК 4	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 5	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 6	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК 7	Здатність до міжособистісної взаємодії.
ЗК 9	Здатність працювати автономно

3. РОЗПОДІЛ ДИСЦИПЛІНИ ЗА СЕМЕСТРАМИ, ГОДИНАМИ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

№	НАЗВА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	Розподіл за семестрами			Кількість кредитів ECTS	Кількість годин					Розподіл аудиторних годин на тиждень за семестрами (денна) та загальна кількість годин в семестрі (заочна)				
		Екзамени	Заліки	Атестаційні екзамени		Загальний обсяг	Аудиторних			Самостійна робота	Семестри				
							Всього	у тому числі:			1	2	3	4	
								лекції	Індивідуальні		Кількість тижнів в семестрі				
		практичні	15/4	15/2		15/4	15/2								
ВК1.15	Основи красномовства		4		3	90	30	10/2		20/4	60/84			1/3	1/3

4. Розподіл годин та кредитів по курсах та семестрах

КУРС	СЕМЕСТРИ	Кількість кредитів ECTS	Загальний обсяг	Кількість годин				Самостійна робота
				Всього	Аудиторних			
					лекційні	індивідуальні	практичні	
II		3	90	30/6	10/2		20/4	60/84
	3	1,5	45	15/3	5/1		10/2	30/42
	4	1,5	45	15/3	5/1		10/2	30/42
Всього		3	90	30/6	10/2		20/4	60/84

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Лекційні та практичні заняття 3 семестр

		Модуль	Кількість годин	
			Аудиторні (денна/заочна)	Аудиторні (денна/заочна)
		Змістовий модуль 1. Мовний апарат і його робота		
1	Тема 1.	Мова як духовний скарб українського народу Мова як засіб спілкування і формотворчий елемент нації та її духовності.	3/1	2

		Високий професіоналізм співака – це не лише добрий голос, його технічна вправність, а й володіння нормами української літературної вимови під час співу.		
2	Тема 2	Голос як результат психофізичної дії, людської свідомості і тіла. В основі мовлення і співу лежить закон мотивації. Цей закон породжує емоційний енергетичний імпульс, що пробігає в тілі і результатом якого є звук: мовленнєвий або вокальний. Його виникнення це результат психофізичної дії закоріненої у підсвідомості.	3/1	2
3	Тема 3	Голос і його властивості (висота, довгота, сила, тембр). Свідоме розуміння властивостей вокального голосу, природа його творення забезпечує студенту-вокалісту професійне відношення до норм співу під час репетицій і виступу на сцені.	3	3
4	Тема 4	Мовний апарат і його робота. Артикуляція. Анатомія та фізіологія мовного апарату. Гігієна мовного апарату. Артикуляційні вправи та методика роботи над вправами. Артикуляційні вправи та дія.	3	3
5	Тема 5	Наголос в українській мові та його можливі зміни в вокальній партитурі (пісні, романсу, арії)	3/1	2
		Всього	15/3	12
<i>4 семестр</i>				
		Змістовий модуль 2. <i>Норми української літературної вимови голосних та приголосних фонем</i>		
6	Тема 6	Поняття фонем в українській мові. Фонетична транскрипція, вимоги до неї.	2	2
7	Тема 7	Вокалізм української мови. Класифікація голосних. Характеристика голосних [є], [и], [і], [о], [у], [а]. Вимова ненаголошених [є], [и], [о].	2/1	1
8	Тема 8	Класифікація приголосних: а) за місцем творення; б) за способом утворення (за ступенем розкриття мовних органів).	2	2
9	Тема 9	Закон зростаючої звучності. Тенденція до оминання складних для вимови груп приголосних. Спрощення в групах приголосних.	2/1	1
10	Тема 10	Вимова дзвінких приголосних української мови	2	2
11	Тема 11	Вимова змичнощілинних (африкат) ц, ч, дж, дз . Вимова нескладового в .	2/1	1
12	Тема 12	Вимова шиплячих перед зубними с, ц .	1	1
13	Тема 13	Вимова окремих груп приголосних. Вимова слів іншомовного походження.	2	2
		Всього годин	15/3	12
		Всього	30/6	24

Самостійна робота

3 семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Поняття діалект та літературна мова	5
2.	Поняття мотивації. В основі мовлення і співу лежить закон мотивації.	8
	Поточний контроль	2
3.	Властивості вокального голосу	7
4.	Артикуляційні вправи та дія	5
	Підсумковий контроль	3
	Всього годин	30
	4 семестр	
5.	Вправи на вимову голосних. Вимова ненаголошених [є], [и], [о].	5
6.	Вправи на вимову дзвінких приголосних української мови	8
	Поточний контроль	2
7	Вправи на вимову змичнощілинних (африкат) ц, ч, дж, дз . Вимова нескладового в .	5
8	Вправи на вимову шиплячих перед зубними с, ц .	5
9	Вправи на вимову окремих груп приголосних. Вимова слів іншомовного походження.	3
	Підсумковий контроль (залік)	2
	Всього	30
	Всього годин	60

Під час курсу студенти мають виконати ряд індивідуальних завдань в межах окремих тем, одні з яких обов'язкові до виконання, інші на вибір.

Так, обов'язковими є такі індивідуальні завдання

1.Текст до вокальних творів, які виконує студент опрацювати згідно фонетичних норм української мови і записати у фонетичній транскрипції.

2. Вивчити на пам'ять (на особистий вибір студента) поезію Тараса Шевченка і на практичному занятті проаналізувати, звертаючи увагу на дикцію, фонетичну вимову, розкриття ідейно-художнього змісту.

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Критерій оцінки, що виставляється студенту з даної дисципліни, складається із сумарного результату його праці над опрацюванням та засвоєнням практичного матеріалу протягом певного часу. Він поєднує об'єктивні (в даному випадку – обдарованість виконавця) та суб'єктивні (його набуті знання, досягнуті результати, виконавські та сценічні якості, ставлення до обраної професії) фактори, які впливають на оцінку.

Виконання оцінюється за національною шкалою: відмінно, добре, задовільно, незадовільно.

Сумарна шкала оцінювання здобувача з навчальної дисципліни

СУМА БАЛІВ ЗА ВСІ ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Відмінно, А (90-100 балів) (45-50)

Поточна успішність – відвідування не менше ніж 90 % від кількості занять, бездоганне та вчасне виконання усіх завдань відповідної складності, володіння необхідним термінологічним багажем, вміння застосувати теоретичні знання і термінологічний багаж для характеристики епохи і стилю автора твору.

Дуже добре, В (82-89 балів) (41-44)

Поточна успішність – відвідування не менше ніж 85 % від кількості занять, вчасне виконання усіх завдань відповідної складності, володіння необхідним термінологічним багажем. Студент іноді може допуститися несуттєвих помилок.

Добре, С (74-81 балів) (37-40)

Поточна успішність – відвідування не менше ніж 80 % від кількості занять, вчасне виконання усіх завдань відповідної складності, при яких допущено дві-три суттєві помилки.

Задовільно, D (64-73 балів) (32-36)

Поточна успішність – відвідування не менше ніж 75 % від кількості занять, виконання усіх завдань відповідної складності, при яких допущено до п'яти суттєвих помилок. Студент не достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, плутає термінологію, не вміє її застосувати

Достатньо, E (60-63 балів) (30-31)

Поточна успішність — відвідування не менше ніж 70 % від кількості занять, виконання завдань відповідної складності, при яких допущено шість-вісім суттєвих помилок (26-30 балів). Студент слабо орієнтується в теоретичному матеріалі, його знання достатньо фрагментарні, являють собою набір окремих фактів, не пов'язані в цілісну систему.

Незадовільно FX (35-59) (18-29)

Поточна успішність – відвідування менше ніж 50 % від кількості занять, невиконання завдань або їх виконання на низькому технічному, рівні, що не відповідає вимогам. Студент не здатний логічно вибудувати причинно-наслідковий ряд розвитку ідеї; не володіє спеціальною термінологією; не може застосувати своїх знань на практиці. Оглядовий рівень опанування матеріалу.

Незадовільно F (0-34) (0-17)

Поточна успішність – відвідування менше ніж 30 % від кількості занять, невиконання всіх контрольних робіт або їх виконання на дуже низькому технічному, рівні, що навіть приблизно не відповідає вимогам. Студент не орієнтується ані в теоретичному матеріалі, ані в необхідній термінології.

Шкала оцінювання здобувача з семестрового екзамену та поточного контролю

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку (диференційованого) та екзамену
45-50	A	відмінно
41-44	B	добре
37-40	C	
32-36	D	задовільно
30-31	E	
18-29	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-17	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.
2. Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності.
3. Методи контролю (самоконтролю, взаємоконтролю), корекції (самокорекції, взаємокорекції) за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.
4. Бінарні, інтегровані (універсальні) методи. *

* Жодна із запропонованих класифікацій не позбавлена недоліків. На практиці викладач з дисципліни «Основи красномовства» інтегрує методи різних структур, утворюючи неординарні (універсальні) методи навчання, які забезпечують оптимальні шляхи досягнення навчальної і творчої мети.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

1. **Попередній контроль** спрямований на виявлення знань, умінь і навичок студентів з творів, які будуть вивчатися.
2. **Поточний контроль** здійснюється під час аудиторних занять з метою перевірки засвоєння попереднього матеріалу і виявлення проблем опанування тими чи іншими навичками.
3. **Тематичний контроль** здійснюється періодично, після вивчення нової теми чи нового розділу і має на меті систематизацію знань та умінь студентів.
4. **Підсумковий контроль** проводиться в кінці семестру, а також після закінчення курсу на державному іспиті.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна

1. Антисуржик: Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити. Посібник / За заг. ред. О.Сербенської. – Львів, 1994.
2. Антоненко-Давидович Б. Як ми говоримо. – 4-е вид., перер. і доп. – К., 1997.
3. Бабич Н.Д. Основи культури мовлення. – Львів, 1990.
4. Базиликут Б. Орфоепія в співі, навчальний посібник. – Львів, 2001.
5. Жовтобрюх.М.А. Основа і принципи української літературної вимови //УМЛШ.–1976.–№6.
6. Микиша М.В. Практичні основи вокального мистецтва.— К.: Муз. Україна, 1971.
7. Мишуга О. Спогади. Матеріали. Листи.— К.: Муз. Україна, 1971.
8. Ревуцький Д. Живе слово. – Львів, 2001.
9. Ревуцький Дмитро. Живе слово. Теорія виразного читання для школи. – Львів, 2001.
- 10.Сербенська О. Основи мовотворчості журналіста в інтерпретації Івана Франка. – Львів, 1993

11. Тоцька Н.І. Сучасна українська літературна мова. Фонетика, орфоепія, графіка, орфографія. – К., 1981.
12. Тоцька Н.І. До питання про артикуляційну та акустичну класифікацію голосних української мови // Мовознавство. – 1976. – № 6.

Додаткова

1. Коструба П. П. Основні поняття фонології // Українська мова і література школі. – 1965. – № 7. – С. 21 – 25.
2. Коструба П. П. Про систему приголосних фонем сучасної української літературної мови // Питання українського мовознавства. Кн. 5. – Львів, 1962. – С. 112–121.
3. Коструба П. П. Фонетика сучасної української літературної мови. Ч. I. – Львів, 1963.
4. Коструба П.П. Фонетика, фонологія і морфонологія (їх предмет і місце в науці про мову) // Методологічні питання мовознавства. – К., 1966. – С. 94–103.
5. Курс сучасної української літературної мови. Т.І. / За ред. Л. А. Булаховського. – К., 1951.
6. Наконечний М.Ф. Про культуру вимови // УМЛШ. – 1967. – №5.
7. Петличний І. З. До питання про систему голосних фонем у сучасній українській літературній мові // Питання українського мовознавства. Кн. 1. – Львів, 1956. – С. 15–20.
8. Прокопова Л. І. Приголосні фонемі сучасної української літературної мови. Експериментально–фонетичне дослідження. – К., 1958.
9. Радевич-Винницький І. Етикет і культура спілкування. – Львів, 2001.
10. Ревуцький Дмитро. Живе слово. Теорія виразного читання для школи. – Львів, 2001.
11. Сучасна українська літературна мова. / За ред. А.П.Грищенка. – К., 1997.
12. Сучасна українська літературна мова. / За ред. М. Я. Плющ. – К., 1994. – С. 16–115.
13. Сучасна українська літературна мова. Вступ. Фонетика. / За ред. І. К. Білодіда. – К., 1969.
14. Тимошенко П.Д. Залежність між фонетичними та лексичними явищами в українській мові // УМЛШ. – 1965. – №.9
15. Тоцька Н.І. Голосні фонемі української літературної мови. – К., 1973.
16. Тоцька Н.І. До питання про артикуляційну та акустичну класифікацію голосних української мови // Мовознавство. – 1976. – № 6.
17. Шерех Юрій. Пороги і Запоріжжя (Література. Мистецтво. Ідеології). Харків,, 1998. – Т.3. «Так нас навчали правильних проізношень». Триптих про мову. – С.203–250.
18. Шкурятяна. Н.Г. Робота над орфоепією під час вивчення теми «Фонетика» // УМЛШ. – 1964. – № 4.

Словники та довідники:

1. Словник української мови: В 11-ти томах. – К., 1970–1980.
2. Гринчишин. Д., Капелюшний А., Сербенська О., Терлак З. Словник-довідник з культури української мови. – К., 1996.
3. Орфографічний словник української мови. Уклали: С.І.Головащук, М.М.Пещак, В.М.Русанівський, О.О.Тараненко. – К., 1994.
4. Орфоепічний словник. Укладач М.І.Погрібний. – К., 1984.
5. Головащук І. С. Складні випадки наголошення. Словник–довідник. – К., 1995.
6. Українська літературна вимова і наголос. Словник–довідник. – К.,1973.
7. Український правопис. – 4-е вид., випр. й доп. – К., 1993.
8. Погрібний М.І. Словник наголосів. – К., 1967.
9. Новий тлумачний словник сучасної української мови: У 4-х т. – К., 1998.
10. Великий тлумачний словник сучасної української мови. – Київ-Ірпінь, 2001.

Інтернет-джерела.

http://chtyvo.org.ua/authors/Pohribnyi_Mykola/Orfoepichnyi_slovnyk/
<https://www.academia.edu> › Етикет_і_культура_спілкування_Радевич-В
[shron1.chtyvo.org.ua](http://chtyvo.org.ua) › Antonenko-Davydovych › Yak_my_hovorymo